

PTT februari 1991

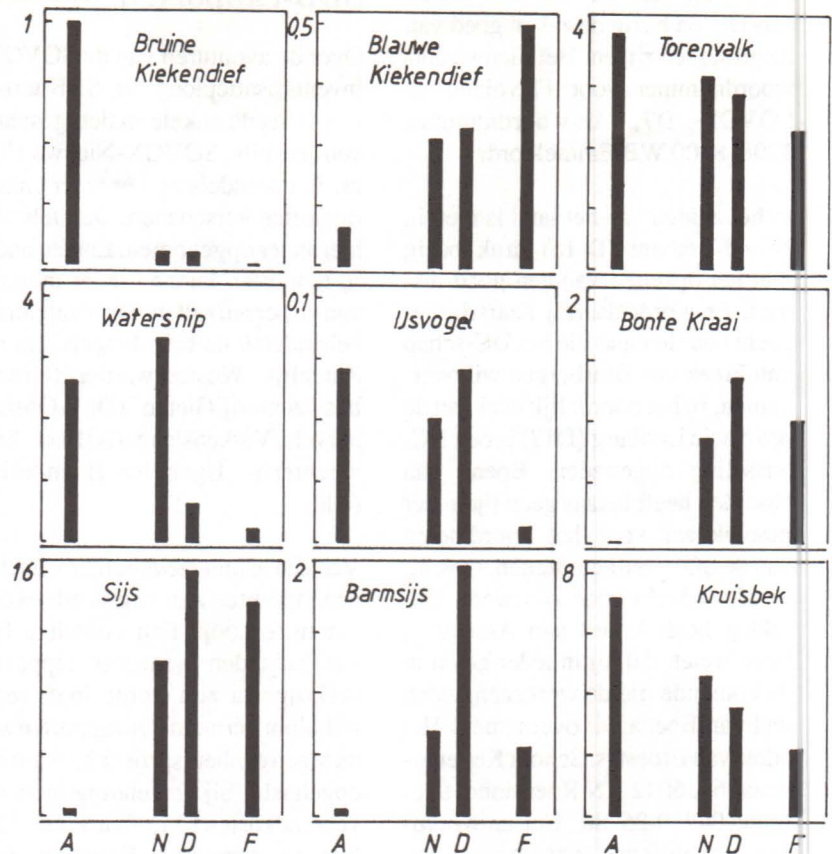
Na enkele ultrazachte winters moesten we er dit jaar weer aan geloven. De maand februari werd aanzienlijk kouder dan in voorgaande jaren het geval was.

Binnen de telperiode van het PTT, van 10-25 februari, deden zich opvallende weersveranderingen voor. Begin februari vroom het overdag licht tot matig en was het bij een straffe oostenwind soms akelig guur. Het begin van de telperiode werd ingeluid door koud en vaak wat nevelig tot mistige weersomstandigheden. Aan de opborrelende speculaties over een nakende Elfstedentocht kwam evenwel een spoedig einde. Halverwege de maand viel er tot tweemaal toe veel sneeuw, vooral in het westen, midden en zuiden van het land, en konden de schaatsen worden ingeruild voor de slee. Ook die kon weer snel naar de zolder, want rond de 22e viel de dooi krachtig in, iets dat zo snel ging dat in het laatste PTT-telweekend in Zuid-Limburg alweer bij een aangename 16°C kon worden gevogeld. Al met al had de maand toch een dikke drie weken winterweer opgeleverd.

Op in totaal 265 routes werden tellingen uitgevoerd (figuur 1), hetgeen iets minder dan vorig jaar is. De minder gunstige telomstandigheden zullen hierbij een handje hebben meegewerkt. Vooral de vroege starters werden weer eens gestraft voor

Figuur 1. PTT-routes februari 1991. Kleine stip: 1 route, grote stip: 2 of meer.

Figuur 2. Gemiddeld aantal exemplaren per route in telseizoen 1990/91.

hun enthousiasme en moesten hun route onder aanzienlijk winters omstandigheden afwerken dan de treuzelaars die tot het laatste weekend gewacht hadden.

Van een aantal soorten is het aantalsverloop, zoals geconstateerd door PTT-tellers in het PTT-seizoen 1990/91, in figuur 2 uitgezet. De aantallen zijn uitgedrukt in het gemiddeld aantal exemplaren per route, een ruwe maar redelijk bruikbare maat om aantalsveranderingen vast te stellen.

Van de Bruine Kiekendief, in augustus opvallend talrijk, bleven zoals gebruikelijk maar heel weinig exemplaren in de wintermaanden hangen. Op de februaritelling werd slechts één exemplaar gezien. De Blauwe Kiekendief daarentegen werd toen juist volop gezien. Met een totaal van 141 exemplaren behoorde februari 1991 duidelijk tot de betere jaren. Waarschijnlijk waren veel Blauwe Kieken uit Duitsland of noordelijker gebieden vanwege sneeuwval uitgeweken naar elders, een fenomeen dat veteranen zich ook bijv. uit de winter 1978/79 zullen herinneren. In fe-

bruari 1991 werd deze roofvogel in het gehele land gezien (figuur 3). Op de meeste routes ging het om één of twee Blauwe Kieken, maar er waren ook routes met vijf of meer exemplaren, zoals op Ameland, in Flevoland, Noord-Groningen, de Achterhoek en Midden-Limburg.

Het aantal Torenvalken verminderde tussen augustus en februari met zo'n 40%, maar de indruk bestond dat de valkjes de winterse periode redelijk goed doorstaan hebben. Dit voorjaar konden in ieder geval op veel plaatsen weer biddende Torenvalken worden waargenomen, al schijnen lang niet alle exemplaren tot broeden te zijn overgegaan.

De aan water gebonden soorten hadden het natuurlijk niet gemakkelijk tijdens de koudeperiode. Watersnippen werden weinig gezien, maar daarbij moet vermeld worden dat ook december al laag scoorde in vergelijking met november en augustus. Veel snippen zullen bij de eerste vorstinval begin december naar andere oorden zijn vertrokken. IJsvogels werden in februari amper gezien: zegge en schrijf drie exem-

Figuur 3. Aantal Blauwe Kiekendieven per route, februari 1991.

plaren lieten zich op twee routes verschalken. Dat geeft te denken. Menige IJsvogel zal zijn leven stijf bevroren geëindigd zijn.

Soorten die bij zacht weer in februari al terug beginnen te keren, lieten dit jaar uiteraard verstek gaan. De aantallen Witte Kwikstaarten waren met 33 ex/100 routes in februari dan ook lager dan in december, toen er 54 ex/100 routes geteld werden. Op enkele plaatsen werden toch nog tien of meer Witte Kwikken per route gezien, bijv. langs de Maas in Zuid-Limburg (17) en de omgeving van Dordrecht (10). Dat Tjiftjaffen (2) en Zwartkoppen (0) niet of amper werden gezien, zal niemand verbazen. Bonte Kraaien werden op globaal dezelfde plaatsen gezien als in december. Aantallen van 20 of meer werden gezien bij het Lauwersmeer, in Drenthe (3 routes), in Flevoland en de Eempolders. De indruk bestaat dat de aantallen overwinteraars nog steeds verder afnemen.

Sijzen waren in februari goed vertegenwoordigd en waren, vergeleken met december, ook wat meer naar het zuiden en zuidwesten opgeschoven.

Barmsijzen, in december vrij plotse-ling aanwezig in redelijke aantallen, werden in februari beduidend minder gezien; van een echte invasie was dan ook geen sprake.

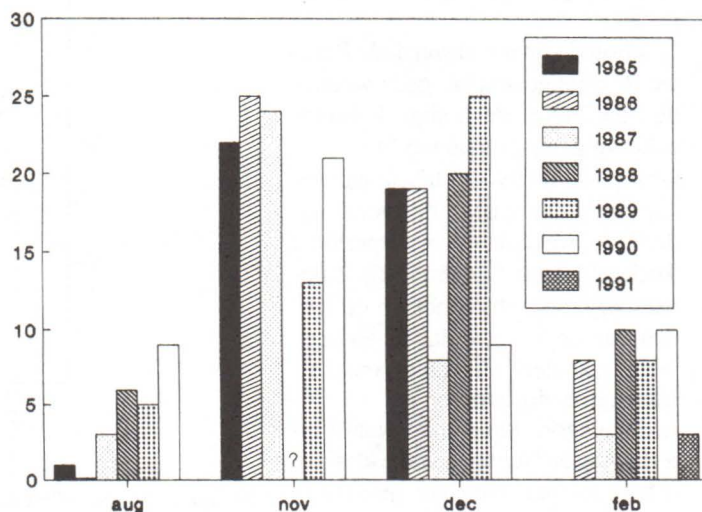
De invasie van Kruisbekken was in februari al duidelijk aan het wegebben. De soort werd toen vrijwel alleen gezien in de grotere naaldbossen in het zuidelijk deel van Noord-Brabant, het Gooi, de Veluwe, Dren-

the en hier en daar in de duinen. Grote Kruisbekken waren nog steeds aanwezig op de Veluwe (7 routes) en in de duinen (1 route).

Met de februari-telling van 1991 werd opnieuw een PTT-telseizoen afgesloten. De reeks wordt inmiddels langer en langer, waardoor de waarde van de verzamelde gegevens toeneemt. Hoewel alle tellingen belangrijke informatie opleveren, zijn we bij het PTT het meest gebaat bij routes die vele jaren achtereenvolgend worden. We hopen dan ook dat alle tellers er met ingang van 1991/92 weer een seizoen aan vast zullen plakken.

Zo zoetjesaan beginnen sommige tellers hun eigen resultaten eens op een rijtje te zetten. In allerlei blaadjes verschijnen artikelen met lokale PTT-resultaten, terwijl we ook wel eens privé-verslagjes krijgen opgestuurd. We juichen deze ijver ten zeerste toe, en zullen opgestuurde artikelen en verslagjes in dankbaarheid aanvaarden. Als voorbeeld van de aardige resultaten die geboekt kunnen worden wanneer eigen tellingen op een rij worden gezet, zijn in figuur 4 de aantallen Merels weergegeven die door H. van der Meer op een route in Meyendel werden geteld.

Over de landelijke resultaten 1986-88 verschijnt in juli een verslag in Limosa. Tellers die nog geen abonnement op dit blad hebben (heus, ze bestaan) kunnen desgewenst een kopietje aanvragen bij SOVON.

Figuur 4. Aantal Merels op een telroute in Meyendel (H. van der Meer).